

βλέπει, για το πρόβλημα της απειθαγγελίας ή κυρίως Θέωνη Δρακοπούλου στο βιβλίο της αν' έχι αποκλειστικά, μα κυριώτερα, μάλιστ' αφού ο προσορισμός του βιβλίου της είναι, καθώς είπαμε, σχολικός. Και η ανάγκη της προσορισμού του έργου προς το σκοπό του φανερό πως έκαμε να περιμαζευτούν εδώ ποιήματα που ή δημοφιλία τους δεν έρχεται σε κάποια σύγκρουση προς τα ήθροπλαστικά χρέη ενός σχολείου, θεσμού στενά δεμένου με τα παραδομένα ιδανικά μιας Πολιτείας, κ' έτσι να μέινουν έξω και ποιήματα που δλη τους ή χάρη βρίσκεται στο καλαισθητικό τραγούδι και στο διαλόγημα αισθημάτων και παθών αταίριαστων ή που δύσκολα μπορούν να ταιριάσουν το ελεύθερο περπάτημά τους με την ύποταγή σε ήθικά σεβάσματα θεσμοθετήματα, όμως έξω από την τέχνη. Έδώ έπρεπε όπωσδήποτε να συμβιβαστούν δυο σε κάποια σημεία αντιφερόμενες δύνάμεις, ή Ποιητική και ή Παι-

δαγωγική. Για τον τρόπο που πρέπει να μπαίνει μέσα στο νόημα της ποιητικής δημοφιλίας ή νέα ήλικία, έχω κάποια φρονήματα, και κάπου κάποτε άλλου τα ή πέδειξα· μπορεί και να παραξενεύουν τους επιστήμονες της Παιδαγωγικής, που κρατημένη από την ψυχολογία, βρίσκει και αυτή σε μεγάλη αδιόλεπτη κίνηση και μεταβολή και ίσως γι' αυτό και προκατή, σύμφωνα με το ύποκείμενο που την αποτελεί, το παιδί, πόσο δυσκολοεξηχίαστο κατά βάθος και με δλη τη φαινομενική του και σε στοιχειώδη απλότητα. Δεν είν' εδώ κατάλληλος τόπος για να τα ξαναθυμηθώ τα φρονήματά μου αυτά. Μα φτάνει εδώ να σημειωθώ πως ή μουσολήπτη εκδότρια του βιβλίου έκαμε, δι της ήτανε βολετό για να φιλιώση του παιδαγωγού το επιβλητικό σκουντούφλιασμα με το παιδικό χαμόγελο του τραγουδιστή.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Τι κερδίζουν οι λόγιοι. — Μια χαριτωμένη απάντηση της Ρασίντ. — *Η βασίλισσα της ποιήσης και ή βασίλισσα της πρόζας.* — Φιλολογικά βραβεία. — *Ο «Διάβολος» του Μπουντελαίρ.*

— Ο κ. Γάστων Πικάρ, στη «Φιλολογική στήλη» της «Νέας Δημοκρατίας», δάζει το έξης ερώτημα στους «αναγνωρισμένους» συγγραφείς:

«Ένας συγγραφέας, που τ'όχει για επάγγελμα το γράμμο, μπορεί σήμερα να ζήσει με τη δουλιά του;»

Από τις 8 του Φλεβάρη που μπήκε αυτό το ερώτημα, ίσαμε τις 17 του Απριλίου, πολλές απάντησες στάλθηκαν και δημοσιεύθηκαν στη στήλη αυτή. Παιρνουμε τις πιο νόστιμες, με την έλπίδα πως θα εύχρηστούν οι αναγνώστες μας αν μάθουνε τη γνώμη των πιο γνωστών φιλολόγων για το σπουδαίο αυτό ζήτημα.

Ο Μονφόρ, ο διευθυντής της εφημερίδας «Les Marges» γιομάτος μελαγχολία, απαντά:

Χωρίς άλλο, ένας συγγραφέας μπορεί να ζήσει με την πέννα του, καθώς λένε, μα με τον όρο να μέινει γεροντοπαλλήκαρο και να δεχτεί να φορέει στραβοκανασμένα παπούτσια, γυρισμένα ρούχα και καπέλα προπολεμικά.

Ο Γουστάβος Κάν απαντά:

— Ξαναφέρνεται στο φώς την υπόθεση Σάτερτον, πλατύνοντας την. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα δραματικών συγγραφέων και ρομαντισογράφων, που πλούτισαν, όπως υπάρχουν και πολλά άλλα παραδείγματα φιλολόγων που μόλις κερδίζουν με τη φημεριδογραφία κείνο που τους χρειάζεται για να ζήσουν. Άλλ' ο Μπουντελαίρ σ' δλη του τη ζωή κέρδιζε μόνο δεκατρείς χιλιάδες φράγκα, κι ο Βερλαίν, . . . για να μην αναφέρω παρὰ μόνο δυο ποιητές, που τα βιβλία τους δεν πουλήθηκαν παρὰ ύστερ' από το θάνατό τους.

Ο Κλώντ Φαρέρ αφού χωρίζει σε δυο τάξεις τους επαγγελματικούς συγγραφείς, ξηγγάει:

— Πρώτα πρώτα είναι κείνοι που γεννηθήκανε για να είναι συγγραφείς. Αυτοί μπορούν να ζήσουν με την πέννα τους. Έξ άλλου θα τους είταν αδύνατο να ζήσουν, αδιάφορο με ποιόν άλλον τρόπο, γιατί όταν γεννιέται κανείς για να γράφει, γεννιέται σκεδόν αποκλειστικά γιαυτό και μόνο. Έπειτα έρχονται οι συγγραφείς που ή τύχη ή μια πλαστή κλίση τους όδηγίρησε στη φιλολογία. Αυτοί άλλως τε είναι κ' οι περισσότεροι. Κι αυτοί δεν μπορούν και δε θα μισόρουν ποτέ να ζήσουν από το επάγγελμα που κανα έκαναν και διάλεξαν. Γιατί να μη γίνουνε καλύτερα χτίστες; κατά τη συμβουλή του Μπουαλά;

Να κ' ή απάντηση της Ρασίντ:

— Ένας συγγραφέας μπορεί να κερδίσει το ψωμί του με το έργο του. . . κι αυτό είναι ή πιο σκληρή προσβολή που μπορεί να κάνει κανείς σ' όλους τους συγγραφείς, γιατί ή συγγραφική τέχνη δεν είναι επάγγελμα. Άλλοτε είσανε υπάλληλοι στα ύπουργεία, γραφειοκράτηδες, έμποροι ή μπακάληδες, μα όνειροπολούσανε. . . για το τίποτα και το φιλολογικό αποτέλεσμα της σκέψης, αν όχι του όνειρου, δεν άνεβαινε με καμιά διατίμηση. Σήμερα υπάρχουν οι κερδοσκόποι των γραμμάτων, οι ωφελούμενοι από τη φιλολογία, κ' οι νεόπλουτοι από τα γράμματα. Τόσο το χειρότερο για τις τέχνες και τους αληθινούς αρτίστες, γιατί χρειάζεται κόπος να ξεχωρίσουμε κείνους που έχουν το ταλέντο από κείνους που έχουν απλώς στατα καταποσύνη. Τη μέρα που ή φιλολογία δε θα κερδίσει τίποτις, κείνη τη μέρα θα δοίμε πιο καθαρά. Εγώ δεν εργάζομαι υποτέ· διασκεδάω, και δε με μέλει ό δεν κερδίζω το ψωμί μου. Θέλω να μείνω ό παλιός φτωχός των γραμμάτων για να διατηρήσω τη λευτεριά μου και το δικαίωμα να διασκεδάω με ό,τι άκούω, ό,τι βλέπω κι ό,τι κάνουνε οι άλλοι για να πετύχουν. «Αν είμουνε βασιλιάς, — έπτε κάποιος, — θα φύλαγα καθάλλα τάρνια μου;». Δέ ζητώ εγώ περισσότερα. . . εζόν που τα δικά μου τάρνια είναι ποντικοί.

— Σε περασμένο φύλλο είχαμε αναγγείλει την έρ-

λογή των ἐφτά ἐκλεχτῶν ἀνάμεσα στους Γάλλους ποιητές, πού γίνθηκε στό Παρίσι μέ τὸ ρεφερέντουμ πού ὀργανώθηκε ἀπὸ τὴν «*Connaissance*». Ἐχουμε δώσει τότες καὶ τὰ ὀνόματά τους. Σήμερα ἀναγγέλλουμε τὴν ἐκλογὴ ἐκτὸς βασιλισσῶν τῶν γραμμάτων». Ἡ ἐκλογὴ αὐτὴ πού τὴν εἶχε ὀργανώσει τὸ περιοδικὸ «*Les Tablettes*» ἔδωσε τὰκόλουθα ἀποτελέσματα : Ἡ κοντέσσα ντὲ Νοάιγ πήρε 765 ψήφους, ἡ Κολέτ 764, ἡ Ζερὰρ Ντ' Οὐβίλ 680, ἡ Μπυρνά - Προβέν 675, ἡ Λυσὶ ντεραρυ - Μαρνιέρ 668, ἡ Μυριάμ Χάρου 660, ἡ Ρασίλντ 635, ἡ Ζουλέττα Ἀντάμ 580 καὶ ἡ Ζύπ 560 (Κ' ἔτσι μετὰ τὴν ἐκλογὴ οἱ «*Ταμπλέττες*» ὥρισαν ὡς βασιλίσα τῆς ποίησης τὴν Κοντέσσα ντὲ Νοάιγ, καὶ ὡς βασιλίσα τῆς πρόζας τὴν κ. Κολέτ.

— Τὰ φιλικὰ θραβεῖα πῆραν καὶ ἔδωσαν τοῦτες τίς μέρες στὸ Παρίσι. Κ' ἔτσι ἡ ἀντιθέσιν πὺς τὸ νεοσύστατο θραβεῖο τῆς Renaissance πού ἀνέρεχεται στὸ χρηματικὸ ποσὸ τῶν 6000 φράγκων, δόθηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὸν Ἀλέξανδρο Ἀρνό γιὰ τὸ συμβολικὸ του τοῦ ἔργο «*Ἐνδειξη 33η*».

Τὸ θραβεῖο πάλι τοῦ Καπιτωλείου, πού ἰδρύθηκε ἀπὸ τὸν «*Ἰταλικὸ Σύνδεσμος*» καὶ ἀνέρεχεται σὲ 4000 φράγκα, δόθηκε στὸν Ἀντρέα Μωρέλ γιὰ τὸ σύνολο τοῦ ἔργου του γιὰ τὴν Ἰταλία.

— Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῶν ἐκατόχρονων τοῦ Μπωντελαίρ, ὅλες οἱ γαλλικὲς ἐφημερίδες καὶ τὰ γαλλικὰ περιοδικὰ ἀφιερώνουνε στήλες ἀλάκερες στὴ μνήμη τοῦ ἀλησμόνητου ποιητῆ. Πολλὰ ἀνέκδοτα τῆς ζωῆς του βγήκαν ἔτσι σὲ φῶς, καὶ πολλὰ τραγούδια του ἀγνωστα ἢ σκεδόν ἄγνωστα, δημοσιεύονται σὲ παλιὲς ἐφημερίδες, ἀναδημοσιεύθηκαν ἀπὸ τοὺς θαυμαστὲς τοῦ ποιητῆ, γιὰ νὰ γίνουν ἔτσι γνωστὰ καὶ στοὺς πολλούς. Τὸ τελευταῖο φύλλο τῆς «*Στὴ Ριβιέρα*» ἀναδημοσιεύει μιὰ φαντασί τοῦ Μπωντελαίρ, γραμμένη ὅταν εἴτανε πολὺ νέος, καὶ δημοσιεμένη στὸ φιλολογικὸ περιοδικὸ τ'Ο Ταχυδρόμος τοῦ Βοξελὰς στῆς 15 τοῦ Μᾶη τοῦ 1886. Τὸ ποίημα αὐτὸ ἐπιγράφεται «*Ὁ φτωχὸς διάβολος*», καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ στίχους μονοσύλλαβους πολὺ πετυχημένους. Δίνουμε λίγους στίχους ἀπὸ τὸ γαλλικὸ κείμενο γιὰ νὰ τὸ χαροῦν οἱ ἀναγνώστες μας μὲ τὰ ἴδια λόγια τοῦ Μπωντελαίρ :

Père?	Πατέρας;	Nègre	Μαῦρος
Las!	Ἀλίμονο!	Blanc...	Ἀσπρος...
Mère?	Μητέρα!	Couche	Κοιμάσαι
Pas...	Ὁχι...	Froid,	στὸ κρύο
Erre	Πλανιέσαι	Mouche	Εὐνεις
Sur	Στὴ	Doigt...	Τὸ δάχτυλο...
Terre...	Γις...	Chaque	Σὲ κάθε
Dur!	σκληρά!	Vent	Ἀνεμο
Maigre	Ἀδύνατος	Claque	Χτυπᾷς
Fland;	ἀποκαμωμένος	Dent	Τὰ δόντια

Ὁ δικός μας, ὁ κ. Ρήγας Γκόλφης, ἀληθινὸς μαῖτρο στὸ στίχο, ἔχει, ἀν θυμῶμαι, δημοσιεμένο στὸ «*Νουμά*» ἓνα ποίημα μὲ τρισύλλαβους στίχους.

Νέες Γαλλικὲς Ἐκδόσεις

ΠΟΙΗΣΗ. — Λουὶ Ντυριέ «*Πρῶτα τραγούδια*», (ἔκδ. «*Οἱ Ταμπλέττες*» φρ. 1,40). — Ἀνρὺ Λεβέ : «*Τραγούδια*» (ἔκδ. «*Τῶν φίλων τοῦ διδύλου*» φρ. 15).

— Κονστάν ντὲ Ὀριὼν «*Τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σκιάς*», (ἔκδ. «*Οἱ Ταμπλέττες*» φρ. 3,50).

POMANTZA. — Σάρλ Ντερέν «*Ἡ μπλε ἀλεπού*» (ἔκδ. «*Ἀλμπέν Μισέλ*» φρ. 3,35). — Λουὶ Ντυριέ «*Ὁ χασάπης τοῦ Βερντέν*» (ἔκδ. «*Ἀλμπέν Μισέλ*», φρ. 7,50). — Σάρλ Μωράς «*Ὁ δρόμος τοῦ παραδείσου*» (ἔκδ. «*Μποκάρε*» φρ. 6,75).

GRAZIELLA

Γράμματα ἀπὸ τὸ Μόναχο : «*Ἡ εἰρήνη*. — Ἐνα βιβλίο γιὰ τὸ μεγάλο πόλεμο. — Γερμανὸς γιὰ τοὺς Σέρβους.

— Σήμερα ἡ Εὐρώπη βρίσκεται σκεδὸν πρὸς μακριὰ ἀπὸ τὴν εἰρήνην, ἀπὸ τότε πού ἔπεσε στὸ Σεράγιεβο ἡ πρώτη τουφεκιὰ τῆς παγκόσμιας τραγωδίας. Μολταῦτα ! Ἰσα ἰσα τὰ μαῦρα σημεῖα πού παρουσιάζονται καὶ πάλι στὸν πολιτικὸ καὶ κοινωνικὸ ὁρίζοντα τῆς Εὐρώπης, μᾶς δίνουν τὴ θεατικότητα, πὺς μιὰ μέρα, — ἔστω καὶ ἀργά — θὰ φτάσει ἡ ἀληθινὴ εἰρήνη, πού θὰ βασιλεύουν οἱ διανοητικοί, οἱ ὅπτικοι τῆς λογικῆς. Ὁ Κάντ, ὁ μεγάλος φιλόσοφος, τὸ προφήτευε, πὺς ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν πολέμων θὰ φυτρώσει ἡ παγκόσμια εἰρήνη, πού τὴν κηρύττει προφητικὰ τὸ Χριστουγεννιάτικο εὐαγγέλιο καὶ ἡ ὅποια στοὺς χρόνους μας βρῆκε τοὺς πρὸ ἐνθουσιασμένους ἀπόστολους τοὺς διανοητικοὺς τοῦ διεθνοῦς σοσιαλισμοῦ καὶ στὰ κοσμοπολιτικὰ πνεύματα ἐνὸς Βολταίρου, ἐνὸς Σχίλλερ, ἐνὸς Τολστόη.

Οἱ ἐργάτες καὶ ἓνα μέρος (δυστυχῶς ὅχι ὅλοι), τῶν διανοητικῶν ἀνθρώπων τῆς Εὐρώπης, δουλεύουν ἐδῶ καὶ μισὸν αἰῶνα γιὰ τὴ δημιουργίαν μιᾶς εἰρηνικῆς συμβίωσης ὅλων τῶν ἐθνῶν. Οὔτε κύριοι, οὔτε δούλοι ! Νὰ τὸ μεγάλο σύνθημα ἐκείνων πού δὲ χάνουν μὲ τὴ θέαν ἐνὸς σπαθίου στρατηγῶν ἢ ἐνὸς παρασημοφορεμένου διπλωμάτη τῆς ἀστικῆς κοινωνίας τὸν ἀνθρωπισμὸ τους καὶ οἱ ὅποιοι σέβονται πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὸ πνεῦμα, ἂς μὴ φοράει καὶ κολλάρο καὶ μανικέτια. Ἄν καὶ τὸ σύνθημα αὐτὸ δὲν πραγματοποιήθηκε ἀκόμα, τουναντίο, ἰσα ἰσα σήμερα, κοιτᾶτε νὰ ρηχτεῖ ἓνας μεγάλος καὶ ἐργατικὸς λαὸς σὲ φοβερὴ σκλαβιά, στὴ σκλαβιά τοῦ καπιταλισμοῦ, ὥστόσο δὲν πρέπει γι'αὐτὸ νὰ πελπιστοῦνε ὅσοι πιστεύουν ἐκείνην στὸ καλὸ τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Ὁ γερμανικὸς λαὸς τῶν ἐργατικῶν καὶ τῶν μικροαστικῶν τάξεων, πληθύνοντας τῆς ἀμαρτίες τῶν παλιῶν του κυρίων, ἀνθεῖναι σήμερα τὸ δρόμο τοῦ Γολγοθᾶ. οἱ σημερινοὶ του δῆμοι θὰ τὸν ἀκολουθήσουν πρωτίτερον ἢ ἀργότερον, μὰ στὸ τέλος θὰ γίνῃ ἡ Ἀνάστασις τοῦ πνεύματος, τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἀγάπης. Καὶ πάλι θὰ γίνουν ἀληθινὰ τὰ λόγια τοῦ Μεφιστοφελῆ στὸ «*Φάουστ*» τοῦ Γκαίτε «*Ἐλπίαι ἀπὸ κείνη τὴ δύναμη πού πάντα τὸ Καὶ καὶ ζῆται καὶ πάντα τὸ Καλὸ δημιουργεῖ*».

Γιὰ τὸ μεγάλο πόλεμο ἔχουν γραφτεῖ ἴσαμε τώρα ἀρκετὰ ἔργα ἀπὸ στρατιωτικούς, ἱστορικούς καὶ πολιτικούς τῆς Εὐρώπης. Στὴ γερμανικὴ πολεμικὴ φιλολογία εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα (Der Weltkrieg) (Ὁ παγκόσμιος πόλεμος 1914 — 19) τοῦ συνταγματάρχου Immanuel (ἔκδ. E. S. Mittler—Berlin) Ἄν στὴ στήλῃ αὐτὴ γράφουμε σήμερα δυὸ τρία λόγια γιὰ τὸ βιβλίο αὐτὸ, δὲν τὸ κάνουμε γιὰ τὸ θεα...

ρούμε ίσως για κανένα έργο μεγάλης φιλολογικής αξίας. Τέτιο δὲν είναι. Μὰ δὲ χρειάζεται κιόλας νὰ εἰναι, ἀφοῦ θέλει νὰ εἶναι πρῶτα ἓνα ἱστορικὸ ἔργο. Ὁ καινούργιος Σχίλλερ πὺν δὲ γράφει ἓνα ἔργο γιὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1914 πὺν νὰ μοιασεὶ στὴ φιλολογικὴ ἀξία μὲ τὸν «Τριαντάχρονο πόλεμο» τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητῆ καὶ ἱστορικοῦ, θάργησει ἀκόμα νὰ φανεῖ. Ὁ λόγος πὺν σημειώνουμε τὸ βιβλίο τοῦ Linpmanuel εἶναι ἄλλος· νομίζουμε ὅτι ἐμεῖς ὡς σύγχρονοι, πὺν ὅλοι κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο λάβουμε μέρος στὸν πόλεμο αὐτόν, ἔχουμε χρέος νὰ δείξουμε κάπιο ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ κοσμοϊστορικά γεγονότα τῶν τελευταίων χρόνων, νὰ ἐμβαδύνουμε ὅσο εἶναι δυνατόν περισσότερο στὶς αἰτίες, στὴν ἐξέλιξη καὶ στὰ ἀποτελέσματα τοῦ παγκόσμιου πολέμου, γιὰ νὰ μᾶς γίνουν τὰ παθήματα μαθήματα.

Τὸ ἔργο τοῦ συγγραφέα εἶναι ἓνας μεγάλος τόμος ἀπὸ 408 σελίδες, μὲ πέντε χάρτες τῶν διαφορῶν μετώπων καὶ 83 σχεδιογράμματα τῶν μαχῶν. Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου ἔχουμε ἓναν τέλειο χρονολογικὸ πίνακα τῶν διαφορῶν πολεμικῶν καὶ πολιτικῶν γεγονότων καὶ μιὰ ἀλφαριθμητικὴ λίστα τῶν τοπωνυμίων καὶ τῶν προσώπων. Πρέπει νὰ αναγνωρίσουμε πὺς ὁ συγγραφέας προσπαθεῖ νὰ εἶναι ὅσο τὸ δυνατόν ἀμερόληπτος. Μόνον ἐκεῖ πὺν μιλάει γιὰ τὴν αἰτία τῆς γερμανικῆς ἥττας, πέφτει κάπως ἔξω. Τὴν ἀποδίδει στὸ περιστατικὸ ὅτι ἀπὸ τὸ γερμανικὸ λαὸ ἔλειπε ἡ πολιτικὴ ὁδηγία ὑπὸ ἐθνικὴ ἔννοια. Ἐπειτα λέει, πὺς ἡ ἐσωτερικὴ ὁμόνοια καὶ ἡ ἠθικὴ δύναμη τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ χάλασε ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση καὶ τοὺς προδρόμους τῆς. Ὁ συγγραφέας μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει καὶ τόσο ὀρθοῦς. Μὰ ἔχασε νὰ πει πὺς ἡ γερμανικὴ ἐπανάσταση εἶταν ἀποτέλεσμα τοῦ γεγονότος, ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ πολέμου ἡ κοινοβουλευτικὴ πολιτικὴ ἔπρεπε νὰ κάνει τόπο σὲ μιὰ καθαρὰ στρατιωτικὴ πολιτικὴ. Τὸ ὄνομα ἐνὸς Λούντεντορφ, ἐνὸς καλοῦ στρατηγοῦ μὰ κακοῦ πολιτικοῦ, εἶναι ἀρκετὰ χαρακτηριστικόν. Μόλις τὸ Σεπτέμβριον τοῦ 1918 ἄρχισαν νὰ ὑποχωροῦν οἱ στρατιωτικοὶ κάπως στοὺς φιλειργηνικοὺς πολιτικούς τῆς χώρας, ὅταν εἶτανε πιά ἀργά. Ἡ πικρὴ ἀλήθεια εἶναι πὺς ἡ στρατιωτικὴ λαίμαργία τῶν γερμανῶν милитарιστῶν εἶτανε ἡ πρώτη αἰτία τῆς ἥττας, καὶ ὅχι ἡ ἐπανάσταση.

Γενικὰ ὅμως ὁ συγγραφέας ἐπιτυχαίνει πολὺ καλὰ νὰ συνδυάζει τὰ πολεμικὰ γεγονότα τῶν διαφορῶν μετώπων καὶ τὴ σχέση μεταξὺ τῶν πολεμικῶν, πολιτικῶν καὶ οικονομικῶν ζητημάτων. Ἐδῶ καὶ καὶ μᾶς δίνει καὶ καμιά ζωντανὴ σκηνὴ ἀπὸ τὴν αἱματομένη πραγματικότητά τῶν χαρακωμάτων. Στὸ μακεδονικὸ μέτωπο καὶ στὸν τραγικὸ ρόλο τῆς Ἑλλάδας κατὰ τὸν πόλεμο ἀφιερώνει ὁ συγγραφέας ἀρκετὲς σελίδες.

Ὁ σοσιαλιστὴς συγγραφέας καὶ βαθὺς γνώστης τῆς νοτιοσλαβικῆς φιλολογίας, Hermann Wendel, ἔγραψε ἓνα βιβλίο μὲ τὸν τίτλο «Ἀπὸ τὸ Μάριμπουργκ ὡς στὸ Μοναστήριον». Εἶναι ἐντυπώσεις ἀπὸ ἓνα ταξίδι πὺν ἔγινε τὸ φθινόπωρον τοῦ 1920. Ὁ,τι ξεχωρίζει τὸ βιβλίο τοῦ τοῦτο ἀπὸ ἄλλα ἔργα ὅμοια, εἶναι πὺν ἐπισκέφτηκε ὁ συγγραφέας τὴ Σερβία μὲ ἀληθινὸ πόνο γιὰ τὰ παθήματα τοῦ δυστυχισμένου Σερβικοῦ λαοῦ, πὺν πρόσφερε τόσες θυσιᾶς γιὰ τὴ λευτερίαν του. Κάτι ὑπέροχο καὶ συγκινητικὸ εἶναι τὸ μέρος ὅπου ὁ πῦρ.

τικὸς συγγραφέας μιλάει γιὰ τὴ φοβερὴ ὀπισθοχώρηση τοῦ σερβικοῦ στρατοῦ καὶ λαοῦ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ ἄγρια βουνὰ τῆς Ἀρβαντιᾶς, τὸ Νοέμβριον τοῦ 1915, γιὰ τὴν Κέρκυρα. Ἀκόμα σήμερα οἱ χωρικοὶ τῆς Σερβίας λένε τὸ ἄμορφο αὐτὸ νησί «Νησί τοῦ θανάτου». Τὴν εὐγενικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ καρδιά τοῦ συγγραφέα φανεράνουν καὶ τὰ ἐπόμενα λόγια ὅπου μιλάει γιὰ τοὺς ἀδικοσκοτωμένους γερμανοὺς πατριῶτες του. «Σὲ παλιούς χρόνους οἱ ὅμοι μισθοφόροι τοῦ πρίγκιπα Εὐγένιου βομβαρδίσαν τὸ Βελιγράδι. Ἐργὸ τοῦ μισθοφόρου εἶταν νὰ σκοτώσει καὶ νὰ αἰστανθεῖ. Μὰ αὐτοὶ ἐδῶ σκεδόν ὅλοι εἶτανε καλὰ παιδιὰ πὺν εἶχαν τὸν προορισμὸ, σὴν τὴ ζωὴ τους νὰ δουλεύουν, νὰ πληθαίνουν καὶ ὡς παπποῦδες νὰ πεθαίνουν στὸ κρεβάτι. Μιὰ τρέλα τοὺς πέταξε δῶ καὶ τοὺς ἔχασε βεδνὰ μέσα στὸ ξένο χῶμα· τί τοὺς ὠφελοῦνε οἱ ἀδριάντες, κεῖνο τὸ πέτρινον μνημεῖον τοῦ περικοῦ συντάγματος ἀριθ. 208 καὶ ἡ τετράπλευρη πυραμίδα τοῦ 22ου σώματος τῆς ἐφεδρείας!»

Μὰ καὶ τὴ νέα ζωὴ τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ μᾶς τὴν παρασταίνει μὲ τὸν καλλιτεχνικὸν τρόπο ὁ συγγραφέας. Μᾶς μιλάει γιὰ τὰ δημοτικὰ του τραγούδια, γιὰ τοὺς ποιητὲς καὶ λογογράφους του, γιὰ τὴ βιομηχανία, γιὰ τὸ ἐμπόριον, γιὰ τὰ δάση καὶ γιὰ τὰ μοναστήρια. Ἡ Στρούγα μὲ τὰ καλά της ψάρια καὶ ἡ Ὀχρίδα μὲ τίς παλιὰς τῆς ἐκκλησιὰς τὸν κάνουν νὰ μᾶς δώσει μιὰ ζωντανὴ εἰκόνα ἐκείνων τῶν ἄμορφων τοπίων τῆς Μακεδονίας.

Τὸ βιβλίο (ἐκ. Sozietätsdrucherei Frankfurt A.M.) πὺν τὸ στολίζουν καὶ πολλὲς ἄμορφες εἰκόνες, ἀξίζει νὰ λογαριάζεται γιὰ ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ἔργα τῆς λεγόμενης «ταξιδιωτικῆς φιλολογίας».

Μόνιμο

ALEX STEINMETZ

ΞΕΝΗ ΔΕΝ ΕΙΣΑΙ...

Στὴ Διὰ Ξένη Δ. Ταγκοπούλου

Ξένη δὲν εἶσαι,
Εἶσαι δική μας,
Ὅπου κι ἂν πᾶς.
Καὶ σὺν τὰ πλῆχτρα χτυπᾶς,
Δονεῖς τὴν καρδιά μας...
Ἀνθίζουν κρῖνοι μὲς στὴν ψυχὴ μας,
Σὺν ἀρμονίες σκορπᾶς
Γλυκὲς τριγυρᾶς μας.

Ἀθήνα 20 τοῦ Μᾶνη 1921

ΤΥΜΦΗΡΗΣΤΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΒΑ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΑΝΗ : «Ταξίδια» (ἐκδ. Ἐλευθερουδάκη, δρχ. 6.) — Γιὰ τὸ βιβλίο αὐτὸ ἀξίζει νὰ γίνῃ πλατιά κουβέντα καὶ ἴσως, ἀργότερα, μιλήσουμε γι' αὐτό, γιατί μέσα στίς σελίδες του περιλαμβάνει ὅλες τίς ἀρετὲς καὶ ὅλες τίς ἀδυναμίες τοῦ Γαβριηλίδου.

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ : «Ἡ Τιμὴ καὶ τὸ Χρῆμα» (ἐκδ. Ἐλευθερουδάκη, δρχ. 6.) — Τὸ δῆγμα αὐτὸ τοῦ κ. Θεοτόκη πρωτοτυπώθηκε στὸ «Νουμά», βγήκε ὥστε ὡς διαλεχτὴ εἰκονογραφημένη ἐκδοσὴ καὶ τώρα ἔα τὸ γαίνει σὲ δεύτερη ἐκδοσὴ. Εἶναι ἀπὸ τὰ δύνατά τερα τοῦ κ. Θεοτόκη καὶ ἔχουνε γραφτεῖ ἀρκετὰ γι' αὐτὸ.